

Sortförsök i matpotatis 2008

Av *Jannie Hagman,*
SLU, Uppsala

Sammanfattning

Under sommaren 2008 genomfördes ett sortförsök med nya höst-vinter potatissorter. Syftet var att utvärdera deras odlingsvärde under svenska förhållanden. Årets försök var mindre än 2007 och hade endast en kvävenivå. Högst skörd hade potatissorterna Perlo och Superb, både som totalskörd och skörd i fraktionen 40-60 mm (Figur 1). Kokkvaliteten var mycket bra för alla sorter.

Inledning

I år provades 6-8 potatissorter i sortförsöken i den samordnade försöksserien för höst-vinter potatissorter. Syftet med försöksserien, L7-711, är att utvärdera nya potatissorters odlingsvärde under svenska förhållanden. Under sommaren 2008 låg försöken i Skepparslöv, Eldsberga, Götala, Skänninge, Odensbacken och Visby. Försöken finansierades, utöver hushållningssällskapen, av sortägarna. I Skåne ingick 6 potatissorter och sortägare var Scanax International A/S och Lantmännen. Resultatbearbetning genomfördes av SLU. Hushållningssällskapen ansvarade för utläggning och skötsel av försöken.

Sortförsök är ett verktyg för att under standardiserade förhållanden jämföra olika potatissorter med en eller flera mätare. Försökupplägget passar inte alla ingående sorter, men försöksresultaten ger ändå en bild av hur de olika sorterna ska hanteras i odlingen. Försöken ger en god bild av de ingående sorternas avkastningsnivå. Resultaten ger också viktig information hur man ska gå vidare för att anpassa odlingen specifikt för den enskilda sorten. Sättavstånd, skördetidpunkt och gödslingsnivå är exempel på odlingsåtgärder som inte är specifikt sortanpassade men genom att titta på försöksresultaten kan man dra slutsatser om kvävenivå, kortare/längre plantavstånd och tidigare/senare blastdödning. Här redovisas resultaten från försöket i Skepparslöv i Skåne.

Försöksplan

Försöket var utlagt som ett randomiserat blockförsök med fyra upprepningar. Det ingick 6 sorter i försöket. De nya sorterna jämfördes med mätarna Bintje, King Edward VII och Asterix. Försöket gödslades med 100 kg kväve och fosfor och kalium tillfördes enligt markkarta. Försöket låg på en mullfattig lerig sand med fosfor klass V och kalium klass III. Det tillfördes 42 kg fosfor och 164 kg kalium per ha. Försöket sattes med ett radavstånd på 75 cm och ett sättavstånd på 25 cm. Sommaren 2008 var inledningsvis ganska sval och torr, men senare kom mer nederbörd och sammanlagt så regnade det 223 mm under försöksperioden. Vid behov vattnades försöket under odlings-säsongen.

Försöksresultat

Försöket sattes den 29 april och uppkomsten skedde 27 till 33 dagar senare. Det var en bra uppkomst med jämnt bestånd i alla försöksled. I genomsnitt var planttätheten 5,2 plantor och 19,3 stjälkar per m². Snabbast uppkomst hade Perlo medan Inova kom några dagar senare. Skördades den 8 september. Sorterna Perlo och Bintje hade den snabbaste mognaden och var helt nedvissnade i mitten av augusti. Sorterna Perlo och Superb gav högst skörd, både totalt och i fraktionen 40-60 mm, Figur 1. I genomsnitt var totalskörden drygt 48,7 ton/ha och skörden i fraktionen 40-60 mm 28,8 ton per ha vilket var en väsentligt högre skördenivå än 2007. Resultaten visar också att 59 % av knölskörden, i genomsnitt, låg i fraktionen 40-60 mm, vilket var lägre än 2007. Det fanns tydliga sortskillnader. Bintje hade störst andel i denna fraktion men sorten Perlo gav högst skörd i fraktionen. En tidigare blastdödning av sorterna Perlo och Superb hade också gett en högre skörd i fraktionen 40-60 mm.

Kvalitetet

Kvalitetsanalys genomfördes på ledvisa prover av SMAK. Kokanalys gjordes på 50 knölar. Sjukdomsanalys gjordes på ett prov på tio kg och resultaten redovisas som viktsprocent för de olika sjukdomarna och skador (tabell 2). Kokkvaliteten var generellt mycket bra för alla sorter. Sorten Inova hade en mycket svag tendens till blötkokning medan sorten Perlo indikerade en mycket svag tendens till mörkfärgning efter kokning. Dessa två sorter hade också en något lägre specifikvikt än övriga sorter (Tabell 1). I SMAK-analysen klassificerades 33 % av sorterna i SMAK klass 1. Övriga sorter klassificerades i SMAK klass 2. När det gäller sjukdomar och skador var problemen små och det var i första hand skalmisfärgning och mekaniska skador som orsakade problem.

Diskussion

Sommarens sortförsök gav ett bra resultat med väsentligt högre knölskörd än 2007. Potatisen höll också en bra kvalitet. Vädret under försöksperioden gav en snabb utveckling av potatisen och detta medförde att knölna blev väl stora. En tidigare blastdödning hade gett en större andel knölar i fraktionen, särskilt för sorterna Perl, Superb och Asterix.

Sortbeskrivningar

ASTERIX är en rödskalig medelsen matpotatissort från Nederländerna. Asterix har en hög avkastning. Det är en fastkokande sort med goda kokegenskaper. Asterix är kräftresistent och resistent mot Ro1. Asterix har ganska god motståndskraft mot brunröta, rostringar och potatisvirus Y, men är ganska mottaglig för bladmögel och silverskorv.

BINTJE används som mätarsort i försöken. Det är en medelsen matpotatissort från Nederländerna. Bintje ger hög avkastning och har en god kokkvalitet. Det är en fastkokande sort med viss mjölighet. Kokkvaliteten är mycket stabil även vid varierande tillförsel av växtnäringssämnen. Detta är en av anledningarna till att den har behållit sin popularitet under så många år. Bintje är mottaglig för både potatiskräfta och nematoder. Sorten är också ganska mottaglig för bladmögel, brunröta och bladruvsjuka. Den är dessutom mycket känslig för skorv.

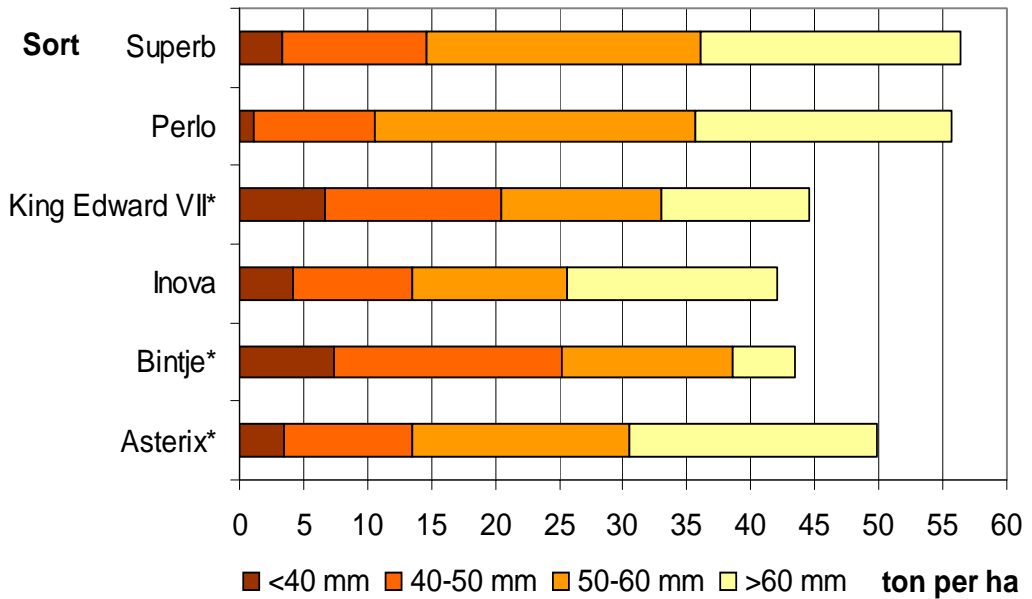
INOVA är en tidig fastkokande matpotatissort. Enligt sortföreträdaren har sorten bra motståndskraft mot brunröta och skorv. Sorten är motståndskraftig mot kräfta (1) och nematodresistent mot Ro1 och 4. Sorten hade samma avkastning som mätarna Bintje och King EdwardVII under 2008. Sortföreträdare är Scanax International A/S

KING EDWARD VII härstammar från Storbritannien. Det är en mjölig potatissort som har en något större benägenhet för sönderkokning än Bintje. Den har också en högre benägenhet för mörkfärgning än Bintje. Detta problem ökar om sorten gödslas för mycket. King Edward VII är mottaglig för potatiskräfta och potatiscystnematod. Sorten är också känslig för potatisvirus Y och rostringsvirus samt ganska mottaglig för bladmögel och brunröta.

PERLO är en svenskförädlad sort som varit i officiell provning under 2004 och 2005. Det är en tidig, vitblommig matpotatis. Den är oval med gult skal och vit köttfärg. Sorten är motståndskraftig mot kräfta och nematodresistent mot Ro1 och 4. Under 2008 fick sorten en snabbutveckling och gav en bra skörd, som dock var väl storfällande. En tidigare blastdödning hade gett fler knölar i fraktionen 40-60 mm. Sortföreträdare är Lantmännen.

SUPERB är en svenskförädlad potatissort som kom in på den svenska sortlistan 2003. Koktypen är fastkokande med viss mjölighet. Sorten har en hög avkastning och en god kokkvalitet. Sorten är motståndskraftig mot kräfta och nematodresistent mot Ro1 och 4. Den har viss motståndskraftig mot potatisbladmögel. Under 2008 fick sorten en snabbutveckling och gav en bra skörd, som dock var väl storfällande. En tidigare blastdödning hade gett fler knölar i fraktionen 40-60 mm. Sortföreträdare är Lantmännen.

Figur 1. Knölskörd (ton/ha), total skörd och skörd i fraktionen 40-60 mm, för 6 potatissorter, genomsnitt av fyra upprepningar. Resultat från ett fältförsök i Ballingslöv sommaren 2007. Skillnaderna mellan sorterna var statistiskt signifikanta, LSD=3,0 detta indikeras med bokstaven vid stapeln (staplar med samma bokstav ej signifikant skilda). Mätarsorterna märkta med *.

Tabell 1. Resultat från graderingar i fältförsöket och kvalitetsanalyser på knölprover. Nedvissning och mognad, antal stälkar per m², specifik vikt samt gradering av skador och sjukdomar i viktsprocent.

Sort	Nedvissn. 14 aug.,%	Antal stälkar per m ²	Spec. vikt	Odlingsgrönf.	Skalmissfärgning	Mek.-skada	SMAK klass
*ASTERIX	71	17,3	1,097	0,8	1,3	1,5	1
*BINTJE	96	24,3	1,091	-	3,7	2,7	1-
*K EDWARD	89	19,7	1,099	3,7	7,1	0,6	2
Inova	88	15,0	1,080	0,5	3,7	2,7	2+
Perlo	98	21,0	1,083	0,5	12,2	4,4	2-
Superb	81	18,7	1,092	1,4	7,7	6,1	2